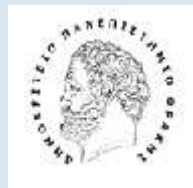

Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
"Κλινική Φαρμακολογία-Θεραπευτική"

Δημοκρίτειο
Πανεπιστήμιο
Θράκης
Τμήμα Ιατρικής

Πανεπιστήμιο Κρήτης
Τμήμα Ιατρικής

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ:

ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΗΓΜΑΤΩΝ ΑΠΟ
ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΗ ΖΩΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ

ΠΛΑΣΤΑΡΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΧΑΤΖΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

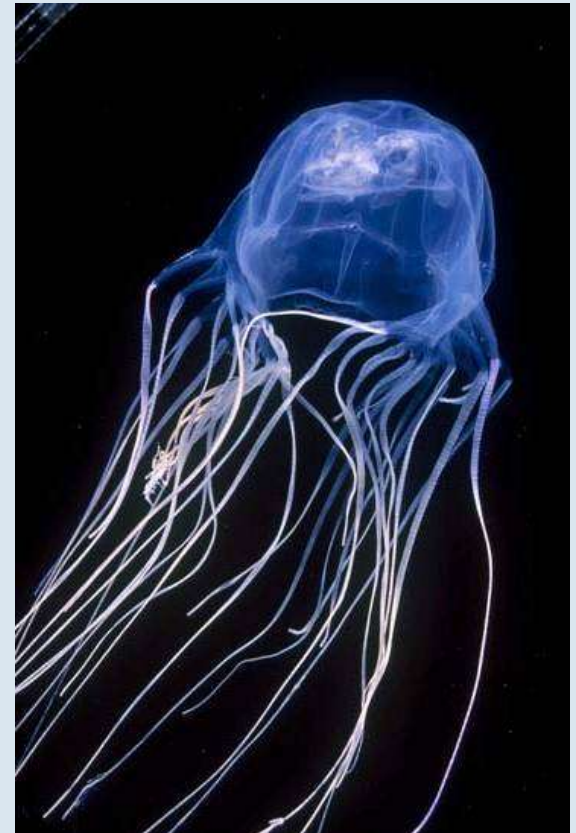
ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, 2010

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στον κόσμο υπάρχουν δηλητηριώδη ζώα τα δήγματα των οποίων μπορούν να προκαλέσουν το θάνατο στον άνθρωπο

Box Jellyfish

- Εντοπίζεται στον Ινδικό και Ειρηνικό ωκεανό και σπάνια στη Μεσόγειο.
- Κάθε πλοκάμι του έχει 500.000 βελόνες που εισάγουν το δηλητήριο στο θύμα
- Το δηλητήριο περιέχει καρδιοτοξίνες που προκαλούν καρδιακή προσβολή και τελικά θάνατο.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Inland Taipan

- Αυστραλία
- Η ποσότητα δηλητηρίου από ένα τσίμπημα μπορεί να σκοτώσει 100 ενήλικα άτομα
- Πρωτεολυτικά ένζυμα και νευροτοξίνες
- Το θύμα καταλήγει από αναπνευστική ανεπάρκεια σε 45 λεπτά

The Brazilian Wandering Spider

- Νότια και Κεντρική Αμερική
- Το πιο ισχυρό δηλητήριο από όλες τις αράχνες του κόσμου
- Νευροτοξίνες
- Προσβάλλει αναπνευστικό και μυϊκό σύστημα ⇒ ασφυξία και παράλυση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην Ελλάδα δεν συναντώνται τα παραπάνω είδη, ωστόσο υπάρχουν αρκετά δηλητηριώδη είδη των οποίων τα δήγματα υπό ορισμένες συνθήκες μπορεί να είναι θανατηφόρα για τον άνθρωπο.

Στην Ελλάδα συναντάμε:

ΦΙΔΙΑ

- Τα πιο επικίνδυνα φίδια ανήκουν στην οικογένεια Viperidae και είναι τα διάφορα είδη οχιάς που απαντώνται στα περισσότερα μέρη της Ελλάδας.
- Στη Θράκη το κυρίαρχο είδος είναι η οθωμανική οχιά

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΑΡΑΧΝΕΣ

- Στην περιοχή μας η πιο επικίνδυνη αράχνη είναι η μαύρη χήρα

ΥΜΕΝΟΠΤΕΡΑ

- Κυρίως μέλισσες και σφήκες (επικίνδυνα λόγω της αλλεργικής αντίδρασης που μπορεί να παρουσιάσουν ορισμένα άτομα)

Υπάρχουν και άλλα δηλητηριώδη είδη (σκορπιοί, μυριάποδα, θαλάσσια είδη) τα οποία δεν είναι τόσο επικίνδυνα.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Βαθμός επικινδυνότητας ως προς τα δηλητηριώδη ζώα στην περιοχή μας με βάση:
 1. τον αριθμό των δηγμάτων που έχουν καταγραφεί σε τοπικούς φορείς υγείας
και
 2. τον αριθμό των εισαγωγών που έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια, με επικίνδυνα για τη ζωή του θύματος συμπτώματα.
- Καθορισμός της επιμέρους συνεισφοράς των διαφόρων ζωικών δηγμάτων στη δημόσια υγεία με την καταγραφή των συχνότερων περιστατικών και των ειδών που επιφέρουν τα πιο επικίνδυνα δήγματα.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Καταγραφή των πιο σημαντικών περιστατικών και του τρόπου που αντιμετωπίστηκαν στη χώρα μας σε σχέση με θεραπευτικές μεθόδους που εφαρμόζονται διεθνώς.
- Αξιολόγηση του επιπέδου γνώσης του προσωπικού των αρμόδιων φορέων και του τοπικού πληθυσμού γύρω από θέματα επιπτώσεων των δηλητηριωδών ζώων της περιοχής.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Αρχικός Σχεδιασμός

Προσέγγιση όλων των περιφερειακών ιατρικών κέντρων της Βόρειας Ελλάδας:

- Χορήγηση ειδικής άδειας πρόσβασης στα αρχεία του Νοσοκομείου
- Ελλιπής μηχανογράφηση
- Χειρόγραφη καταγραφή των περιστατικών

Τελικά:

Περιορισμός στα αρχεία περιστατικών του Τμήματος Επειγόντων (Τ.Ε.Π) του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Αλεξανδρούπολης

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Σύνταξη Ερωτηματολογίου

Θεματολογία των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου:

- Προσωπικά στοιχεία και σχέση ατόμου με τη φύση
- Έλεγχος επιπέδου γνώσης του κοινού γύρω από τα δηλητηριώδη είδη της περιοχής μας
- Έλεγχος επιπέδου γνώσης του κοινού γύρω από το Κέντρο Δηλητηριάσεων της χώρας μας
- Περιγραφή τυχόν περιστατικού από δηλητηριώδες δῆγμα (ιατρικό προσωπικό μόνο)
- Περιγραφή τυχόν επαφής του κοινού με δηλητηριώδες ζώο (τρόπος αντίδρασης, πρώτες βοήθειες, συμπτώματα, ικανότητα αναγνώρισης του είδους)

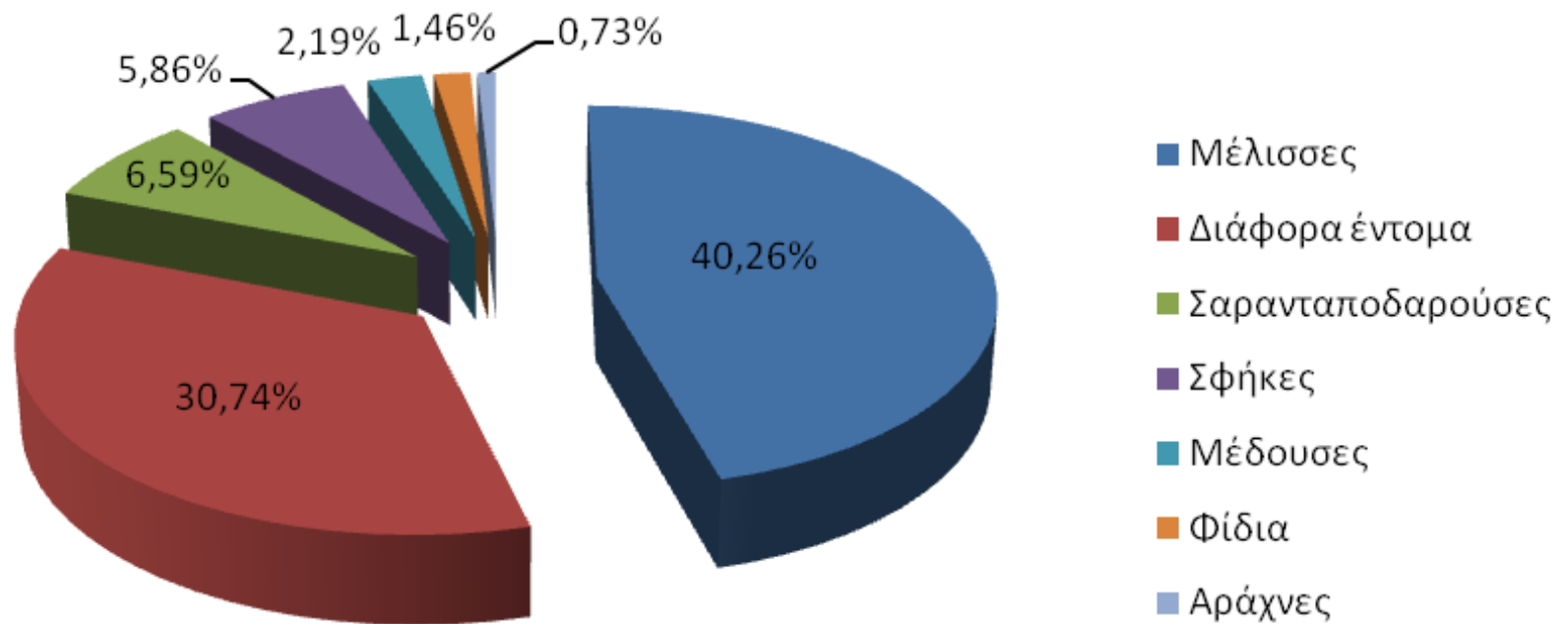
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ – 1

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΡΟΥΣΜΑΤΩΝ

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Μέσος αριθμός κρουσμάτων ανά έτος
Διάφορα έντομα	43	18	23	50	53	46	56	41,28
Μέλισσα	50	26	41	71	80	50	64	54,57
Σαρανταποδαρούσα	14	5	4	14	6	8	13	9,14
Σφήκα	11	3	2	7	7	12	10	7,43
Μέδουσα	5	4	0	1	2	3	4	2,71
Φίδι	4	1	2	0	1	3	2	1,86
Θαλάσσιο ζώο	11	0	0	5	2	4	5	3,86
Δράκαινα	17	11	19	11	7	1	4	10
Πιθανά δηλητηριώδη δήγματα	0	1	0	12	3	20	0	5,14
Σκορπιός	1	0	1	1	0	0	0	0,43
Αράχνη	0	0	0	0	0	0	1	0,14
Περιστατικά ανά έτος	156	69	92	172	161	147	159	136,57

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ – 1

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΡΟΥΣΜΑΤΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ – 1

Στοιχεία από το Κέντρο Δηλητηριάσεων (2008)

ΖΩΑ	ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ
Φίδια	130
Σκορπιοί ξηράς	69
Σκορπιοί θαλάσσης	10
Δράκαινες	55
Σφήκες, Μέλισσες	40
Άλλα έντομα	7
Σαρανταποδαρούσα	42
Αράχνες	30
Σκυλιά	12
Σμέρνα – Σαλάχι	5
Τσούχτρες	3
Διάφορα δήγματα	70
ΣΥΝΟΛΟ	473

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ – 1

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΡΟΥΣΜΑΤΩΝ

Στατιστικά στοιχεία από το Κέντρο Δηλητηριάσεων

- Το έτος 2008 πραγματοποιήθηκαν **30.306** κλήσεις για πιθανά περιστατικά δηλητηρίασης.
- Το **38,5%** των κλήσεων αφορούσε την περιοχή της Αττικής
- Μόνο το **1,6%** των περιστατικών (473 κλήσεις) αφορούσε περιπτώσεις δηλητηρίασης από δόγματα ζώων

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ – 2

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Σε αναφυλακτικές αντιδράσεις:

- Αδρεναλίνη υποδορίως: φάρμακο 1^{ης} εκλογής για την αντιμετώπιση οξέων συμπτωμάτων σοβαρής συστηματικής αναφυλαξίας
- Αντιϊσταμινικά: κορτικοστεροειδή H1 (π.χ. υδροξυζίνη)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ – 2

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Σε διαταραχές των μηχανισμών πήξης του αίματος:

- Ηπαρίνη χαμηλού μοριακού βάρους για αποφυγή των θρομβώσεων
- Υγρά – ηλεκτρολύτες και Vit. Κ (συστηματικές αιμορραγίες λόγω π.χ. κατεστραμμένων αγγείων)
- Μετάγγιση αίματος (σε σοβαρότερη προσβολή)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ – 2

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Αντίδοτα :

- Απαραίτητα για την αδρανοποίηση των τοξινών των δηλητηρίων στις οποίες οφείλονται τα γενικευμένα συστηματικά συμπτώματα (όπως π.χ. αιμορραγίες, νευροτοξικότητα).

